

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Za oznanila se plačuje Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(14. in zadnja seja dne 13. julija.)

(Dalje.)

Poslanec vitez Savinschek utemeljuje svoj predlog, naj se deželnemu odboru naroči, da dela na to, ka se napravi v Ljubljani deželna razstava. V to svrhu naj stopi v dogovor deželni odbor s c. kr. vlado, kmetijsko družbo, s kupčijsko zbornico, z mestnim odborom ljubljanskim, in pa tudi deluje na to, da dobi od ministerstva podpore, kakor tudi nagrade za deželno razstavo, zvezano z živinsko razstavo. V vsem tem naj deželni odbor deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju poroča.

Predlog se jednoglasno sprejme.

Deželni predsednik Winkler odgovarja na interpelacijo zaradi rabljenja slovenskega jezika v raznih cesarskih uradih. Kakor mu je 11 okrajnih glavarstev poročalo, uraduje se pri vseh s slovenskimi strankami v slovenskem jeziku. Vse vloge — poročajo mu okrajni glavarji — se rešavajo slovenski in tudi vabila se slovenskim strankam pošiljajo le v slovenskem jeziku. (Prosimo od naših dopisnikov protivnih dokazov nam poslati. Ur.) Izjema se napravi samo v vojaških, logarskih, duhovenskih in tehničnih rečeh, ker uradniki ne znajo popolnem jezika. Kar se interpelacija tika finančnih in sodniških uradov, vršé se dotične obravnave še v ministerstvih, a te niso še dovršene. Vlada pa si bode prizadevala, da vstreže vsem pravičnim terjatvam slovenskih strank. (Dobro!)

Poroča se o raznih peticijah.

O peticiji občine Kamniške, da bi se dovolila 25 % doklada na meso, poroča Gariboldi in nasvetuje v imenu večine, naj se ta prošnja odbije ter zabavlja na odbor kamniški.

Dr. Vošnjak vpraša, zakaj se ta prošnja ne dovoli, naj bi to poročevalec nekoliko razjasnil.

Gospod Gariboldi pravi, da nij občina predložila nobenega pregleda, koliko bode ta priklada nesla, nij dokazano, da je res potrebna, pravi, da se je ta sklep kar sredi odborove seje napravil in tudi še le sredi leta predložil.

Dr. Vošnjak odgovarja, da ga razlogi, katere je poročevalec navedel, niso prepričali, da bi se morala ta prošnja zavreči. Da se je prošnja sredi leta sklenila, temu je vzrok, ker so se vršile volitve še le pred kratkim in nij dolgo tega, kar se je mestni odbor še le konstituiral. Novi odbor je prevzel od prejšnjega županstva popolnem prazno kaso, tako da še

občinskega tajnika zdaj plačevati ne morejo. Ne novi občinski odbor, ampak stari je zabredel v to, da nij denarja v blagajnici. Torej se ne more reči, kakor je poročevalec trdil, da se je ta doklada sklenila „in leichtfertiger weise“. Odbor je ravnal popolnem vestno in sklenil jednoglasno to priklado. Koliko bode iznašala ta priklada, to se pač lahko zračuni; v obče se pa ne bode mesá zaradi tega dosti podražilo. Da občinski odbor kamniški še nij sklenil proračuna za drugo leto, ima ravno v tem svoj vzrok, ker se je še le konstituiral. On tedaj nij kriv, če je nered nastal v blagajnici, zato pa nij umestno, da deželni zbor s tem, da prošnjo odbije, še nered na dalje zavlačuje.

Poročevalec Gariboldi pripoveduje tisto ko prej in nasvetuje, da se prošnja odbije.

Dr. Poklukar nasvetuje, naj se dovoli deželnemu odboru, da ako kamniška občina prinese potrebne dokaze, dovoljuje se jej pobiranje prošene doklade.

Glasuje in sprejme se pa vendar predlog Gariboldijev. Proti Gariboldiju glasujejo vsi narodni poslanci. Za njega vsi nemškutarski, mej njimi tudi poslanec kamniški, bivši župan g. Kecel, ki je največ kriv nereda financ v Kamniku.

Baron Apfaltrern poroča v imenu odseka za pregledovanje poročila deželnega odbora o njegovem delovanju, kar se tiče oddelka šol. Poročevalec nasvetuje, naj se sklene, da je deželni zbor „z velikim veseljem na znanje vzel, da se je deželni odbor pri deželnem šolskem svetu potegnil za to, da se uvede v vse večrazredne ljudske šole nemški jezik kot učni predmet, da naj deželni zbor izreče, da je deželni odbor ravnal popolnem v sporazumljenju z njim, ko je to prošnjo vložil, kajti to želi cela dežela in da izraža upanje, da bode deželni šolski svet kmalu rešil prošnjo deželnega odbora v ugodnem smislu“.

Prične se o tem predlogu generalna debata.

Prvi govornik proti njemu je posl. Kljun. Liberalna stranka v Avstriji je prišedša na krnilo, tukaj brigala se dobiti šolstvo v svoje roke, dobro vedoča, da onega, čegar je šola, je tudi bodočnost. Sklenila se je v državnem zboru šolska postava, katera je vse pravice do šol vzela staršem, cerkvi in deželam. A narodna stranka v kranjskem deželnem zboru je krepko branila pravice deželne, ter jih je mnogo otela pogube. Komaj pak je današnja večina prišla v zbor, je brž sprejela Vesteneckovo glasovito šolsko postavo in je tem načinom zapravila vse pravice naše dežele. Po § 1. državne šolske postave ima biti odgoja pravna in verska. Judje so res dosegli, da imajo konfesionalne šole, a katoličanje ne. Za cerkvene obrede nij nič prostega časa v šolah, a za

praznovanje godov liberalnih direktorjev zmiror dovolj. Učitelji podkopavajo v šoli tudi verske resnice in vse, za kar se starši leta in leta mnogo trudijo jim na hip ukončano v šoli. Šolstvo more imeti samo dotle nekoliko vspeha, dokler se otrok odgojuje v materinem jeziku, kajti toliko časa sam misli in sam dela. Toda ko se ima drugega jezika učiti, postane pasiven, kajti z novim jezikom vzame se mu del njegove duše. Pač obžalovanja vredni so otroci, ki se imajo učiti jezika, kateri jim ne bode ničesar koristil. V prvej vrsti je nasprotnikom se ve, da le do tega, da se zatira slovenska narodnost, in to se vsekako najbolj uspešno doseže, ako se v šoli zatira slovenski jezik, ki je zgodovina in učitelj slovenskemu narodu. Trdilo se je že tudi, da vse, kar je pri nas izobraženja v našem narodnem jeziku, se imamo jedino liberalizmu ustavovercev zahvaliti. Tudi v državnem zboru so nas ustavoverci vpraševali, čemu smo se vendar zvezali z njih najhujšim sovražnikom, ker bi tudi oni bili radi nam Slovencem dovolili vse terjatve jezikove. A mi smo jim odgovarjali: imeli ste priliko zato 18 let časa, nam vendar niste ves čas dovolili niti tróhice. In ko je prišla dr. Vošnjakova resolucija o ravnopravnosti slovenskega jezika v razgovor, nasprotovali so jej z ravno tisto zagrizenostjo, besnostjo in trdovratnostjo, kakor prej. Če se imamo ustavovercem pri razvoju naše narodne stvari kaj zahvaliti, je to, da so nas neizmerno pritiskali in da je vsak pritisek prouzročeval tudi naš protipritisek. Vprašamo nadalje tudi: ako se Slovenci imajo učiti deželnega nemškega jezika, kakó to, da se v Kočevji isto ne godi z deželnim jezikom slovenskim? Nemški jezik našim rojakom prav malo rabi, kajti ako po kupčiji gredó iz dežele, potujó največ na Laško ali v jugoslovanske pokrajine. Notranjem bi na primer bilo dosti koristnejše, če bi se namesto nemškega jezika učili italijansčine. Pač bi silno potreben bil veter, kateri bi uže vendar enkrat razpihal to večino dež. zbora, ki se nič ne zmeni za prave potrebe narodove, nego služi samo svojim samopašnim namenom. Prav odkritosrčno zatorej kličem: Na nigdaršnje svidanje v tej sestavi! (Dobro. Dobro.)

(Konec prih.)

Prepir mej Rusi in Kitajci.

(Spisal J. D.)

I.

Črez dolgo časa so spet enkrat vse oči obrnene na Kitajsko, kajti tam se bode odločilo, „ali bo vojska, ali bo mir.“ Razmere mej Rusijo in Kitajsko, do sedaj vedno prijazne, postale so silno napete, in čedalje verjetnejše je, da bodeta te dve državi trčili sku-

paj, če Kitajcev v zadnjem trenutku pamet ne sreča. Ves prepir suče se pa okolo male, kacic 70 štirjaških milj obširne deželice, z imenom Kuldža, za katero pred kratkim razen zemljepiscev skoraj nikdo še znal nij. Kitajci zahtevajo, naj jim Rusi to deželo izročé, Rusi pa tega ne morejo in ne smejo storiti.

Kako to, da Kitajci Kuldžo zahtevajo, zakaj jim je Rusi ne morejo izročiti, kakovšna je kitajska vojska, ki jo hoče ruskim junakom iztrgati iz rok?

Da odgovorimo na ta vprašanja, moramo iti za nekatera desetletja nazaj, namreč do leta 1857. Takrat so se v zapadnem delu kitajskega cesarstva vzdignili Mohamedanci, ter mej dolgimi, do leta 1863 trajajočimi boji, v katerih so potolkli vse tam naseljene Kitajce, ustanovili več samostalnih držav. Meji temi je bila tudi Kuldža, dotikajoča se ruske zemlje. Ali njen vladar sultan Abid-Oglja se je kaj hitro zapletel v prepire z Rusi; ne samo, da je trpel četovanja (raubzüge) na rusko zemljo, naščuval je tudi kacic 1000 kirgiških obitelji, da so se iz ruskega okruza Semirječensk na njegovo zemljo izselili. Mejo mej Kuldžo in Rusko delala je reka Borohudir, kakor uže prej mej Kitajsko in Rusko. Ob reci je stal oddelek ruske vojske, da straži mejo. Abid-Oglja zahteva, naj Rusi svojo vojsko od meje nazaj potegnejo; ker se to nij zgodilo, stavil je, kjer je le mogel, ruskim trgovcem zapreke in začel prav očitno četovanja na Rusko podpirati. Rusi se zavoljo tega pri njem pritožé, ali pritožba je bila, kakor bob v steno. Ker dobre besede pri sultanu nijso nič zalegle, treba je bilo drugače ukreniti. Pod Kolpakovskim prestopi dné 19. maja 1871 šest in pol stotnij pešcev in štiri in pol stotnije kozakov z desetimi topovi mejo, ter premaga v večih praskah Abid-Ogljo, ki se jim je z kacic 3 do 4 tisoč možij nasproti postavil; uže dné 3. julija pride deputacija, njej na čelu Abid-Ogljev sin, naznanjoč, da se sultan podvrže. V šestih tednih so Rusi vso deželo poseli, izgubivši 7 mrtvih, 76 ranjenih in 17 pogrešanih.

„Kuldžo so si Rusi z orožjem v roci kot samostalno državo podvrgli, in če je še tudi nijso stalno ruskemu Turkestanu utelesili, upam, da se bode to v kratkem zgodilo. Bilo bi to celó čin ruske humanitete, če pomislimo, da si prebivalci niti ne želé spet pod kitajsko vladu priti.“*) Kitajci, kateri bi si k večjemu znabiti želeli kitajsko vladu, so, kakor sem prej omenil, vsi poginili. Mesto njih pa so došli Rusi, katerih je bilo leta 1872 uže vkup 37.000 duš, ali od takrat se je v pomnoženje ruskega elementa jako dosti storilo. Poleg njih je še do 20.000 Kirgizov, 39.000 Tarančev, ter prav malo Dunganov in Kalmukov. Vsi ti so želeli, da se naj njihova zemlja z Rusko spoji. Ali ruska vladu se je vedno obotavljala, jedno, prej kitajsko zemljo svojej državi priklopiti. Čakala je, ali si bodo mogli Kitajci osvobodivše se države spet podvreči; to se jim je pred par leti posrečilo, tako, da imajo, razen Kuldže, ki je mej tem prešla v ruske roke, vse svoje nekdanje dežele. Da tudi njo dobi, pošlje kitajska vladu v spomladi l. 1879 posebnega poslanca, z imenom Tsung-hon, v Peterburg, ki bi Ruse pregovoril. Nij lahka naloga bila, katero je ta prejel. Rusi so Kuldžo dobili, ko se je odtrgala od kitajske države in postala samostalna. Kitajci nijso imeli prav nobene pravice, na katero bi svoje zahtevanje opirali. Poleg tega pa je Kuldža

*) A. Petzholdt „Ausland“ 1877.

najvažnejše ozemlje srednje Azije v strateškiem oziru. Da bi torej Rusi to zemljo izročili, bilo je jako neverjetno. In res, vsi ruski poveljniki v Aziji so poudarjali, da je Kuldža za Ruse prepotrebna, da se torej nikakor ne sme Kitajcem izročiti. Tako n. pr. je pisal Venjukov: „Narava sama vstvarila nam je tukaj trdnjavo, katero obdajajo od vseh strani, samo od naše ne, visoke gore. Želeti bi bilo, da bodo gore, s katerimi je Kuldža obrobljena, za zmirom naša državna meja.“ Ravno tisto reklo je tudi rusko vojno ministerstvo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. julija.

Deželni zbori se drug za drugim zapirajo; zdaj imajo samo trije deželni zbori še svoje seje, gališki, dalmatinski in bukovinski.

V **Trstu** je zasegla v četrtek pomorska oblast tri italijanske barke, ki so na avstrijske obali lovili ribe. Naši domači ribiči so jim branili loviti; v petek pa so italijanski ribiči zopet lovili ribe mej Piranom in Puntogrosso, a so morali pred našimi ribiči zopet ubegniti; v italijanskej zbornici pa je dejal Cairol, da upa, da bodo zbog tega tržaški ribiči kaznovani!

Vnanje države.

Oni teden so se bili **Črnogorci** in Albanci sprijeli in brzo se je po vseh židovskih časopisih javljalo, da so bili Črnogorci tepeni; v angleškeji spodnjeji zbornici pa je Dilke dejal, da to nij res, da je dakle ono poročilo lažnjivo.

Kaj bode naredila **Turčija** sè skupno noto veselih, nič se še ne vé; da se pa dobre volje ne bo uklonila, tega mnenja so skoro vse evropske vlasti, zato se baje pripravljajo za demonstracijo z ladjami zoper Turčijo. Turčija ne hče uvideti resnega položaja ter misli, da bode več dosegla, če se upré složnej volji veselih in se na vseh krajih pripravlja na boj. Nje postopanje pa bode vsekako dobre posledice imelo za rešenje slovanskega vprašanja na vstoku. Sultan je baje prosil nemško vladu, naj mu ta pošlje svojih samo nemških finančnih uradnikov.

Dné 16. t. m. je angleški poslanik **Corbell** izročil **grškej** vladu evropskih vlastij skupno noto, na katero je grški vnanji minister takoj odgovoril z drugo noto, v kateri izjavlja, da se Grška uklanja volji veselih. V proslavljenje tega dné je bilo atensko mesto zvečer razsvitljeno in po vseh cerkvah se je brala zahvalnica.

V **Parizu** je dal Gambetta vojašk banket, na katerem je spominjal obupnega položaja armade, v katerem jo je pustilo cesarstvo. Prenovljenje francoske armade je čin republike in zdaj mora tako napredovati, da bode služila drugim evropskim armadam za vzgled.

Dopisi.

Iz spodnje Šiške 17. julija [Izv. dop.]

Komaj je nekoliko pozabljena poročna obravnavu o Holcmanovem uboji v Latermanovem drevoredu, zopet se je prigodila enaka nesreča pri Tivolijskem gradu, kateri spada pod spodnje-šišenski teritorij. Uže takrat nas je stvar močno zadela, kajti Holcmanova obravnavu spravila je na dan toliko surovosti in nesramnosti, da je moralo vsacega poštenega človeka srce boleti. Misliti si morate, koliko bolj je nas bolelo, ko se je iz obravnav razvidelo, da vsa takratna nesnaga stanuje v naši občini.

Izreči pa moram, da ne jeden tistih ničvrednežev nij bil šišenski občan, večidel so bili rojeni Ljubljancanji in iz drugih

krajev prišli klateži, katere ljubljanska policija kratko iz mesta iztira, — nu, naj bodo v Šiški, da le enaka „čast“ potem ne pripade ljubljanskemu mestu.

Zadnja dva broja obeh ljubljanskih nemških časnikov po povodu zadnjega poboja grajata občino šišensko, češ, da premalo skrbi za varnost in red!

Vprašam vas pa, modra nemška gospoda, kako bode vendar šišensko županstvo stvar zabranilo? Bode li šel znabiti sam šišenski župan patrolirat vsak večer na ljubljanske „lumpe“ po teh krajih okolo?

Rekli bodete, naj si pa omisli Šiška svojo policijo! Lahko sicer rečeno, a ne tako lahko izpeljano. Kdo pa bode plačeval tako napravo? Naš poljedelec, ki se trudi v potu svojega obraza, da si prisluži pošteno svoj vsakdanji kruh in ki bo moral sedaj še tako plačevati velikanske doklade za napravo šol?

In kako podpira še potem ljubljanska nemška gospoda Šiško! Odrtgati hoče grad Tivoli in Koliseum in druge večje objekte, ki kaj davka plačajo, od Šiške in jih priklopiti svojem teritoriju. To je njih namen in zato zadnji maneuver v nemških listih! Zato grajata omenjena nemška lista šišensko županstvo, da premalo skrbi za red in varnost! Dobro vam je znano, da bodemo zidali pri nas šolo, in da bi se odtegnili plačevanju, zato rujete sedaj na ta način, češ, če Šiška ne more red vzdrževati, naj se to prepusti nam.

Nij pa treba, da bi Šiška vzdržavala zato svojo policijo, katero tudi ne more, ampak dolžnost je to storiti okrajnemu glavarstvu; njemu pripada ta dolžnost — zato ima žandarme na razpolaganje. Torej grajajte okrajno glavarstvo, ako je kaj graje vrednega, nikakor pa ne nas, spodnje šišensko občino in nje županstvo.

Iz Litije 18. julija. [Izviren dopis.] (Fränzl-Vesteneckova „ovacija“.) Glasilo ljubljanskih nemškutarjev je prineslo nedavno uže samo ob sebi čudno vest, da so Litijčanji napravili „ovacijo“ Fränzlu in v dunajskih listih, nemško-židovskih, od sobote se je čital ta-le telegram iz Ljubljane: „Ustavovernemu deželnemu poslancu okrajnemu glavarju v Vestenecku se je v priznanje njegovega neustrašljivega postopanja v deželnem zboru pripravila ob njegovej vrnitvi v Litijo velikanska ovacija, katere se je prebivalstvo vsestransko udeleževalo.“ — Res se je tu napravila bakljada, a kdo jo je napravil in kakšna je bila? Naj vam jaz to pojasnim:

Tukaj je namreč rudokopno društvo, ki zopet preriva stare, uže davnaj zapuščene svinčene rudnike. Na čelu temu društvu je neki privandran Nemec Wehrhan, kateremu je posebni pokrovitelj in tovariš po gostilnah naš „Fränzl“. Rada se zabavata ta dva tudi s tem, da se jim zapoje „Wach am Rhein“. Ta pesen je tako temu društvu v čislih, da se je je knapska godba nalašč navaditi morala, da jo sedaj tukaj pri vsakej slovesnosti celo kljubu protestom slovenskih gostov igrati morajo.

Ta Wehrhan tedaj je za potrebno spoznal gospodu Fränzlu, — najbrže po njegovem naročilu — napraviti „ovacijo“, za posebne njegove „zasluge“ v deželnem zboru. In res, v četrtek večer, ko se vrne g. Fränzel iz Ljubljane, zbere g. Wehrhan svoje knape, ki pa sami nijso žive besede vedeli zakaj, pod Fränzelnovim stanovanjem, da so mu sè svojimi knapovskimi svetilnicami domov posvetili in da so mu na

Wehrhanovo komando zaupili trikratni likauf (Glück an!).

V Litiji od tega vsega živa duša nij nič vedela in mirni Litijčanje so zvedeli o tem še le potem, ko so omenjeni knapje od Fränzl-vega stanovanja — menda tudi na komando — skozi Litijo priukali.

To je resnična dogodba te ovacije prusijanskega privandranca, ki jo g. Fränzelnu od srca radi privoščimo. On jo je potreboval, kr- vavo potreboval, tako, kakor slabi gledališni igralci klakerjev, plačanih. Da bi pa mi, pošteni in resnicoljubni Litijčanje slavili pri- hod in „zasluge“ tacega moža, kakor je Fränzl, ki je s ciničnim veseljem sramotil litijsko ob- čino javno v deželnem zboru, moža, katerega črtimo iz dna svoje duše, to more trditi in verjeti samo kak ljubljansk kazinar ali dunajsk jud. G. Vesteneck naj bode prepričan, da se ga bode litijska občina še pozno, ko njega več ne bo pri nas, spominjala kot one velike črne pike, katere je on omenjal v deželnem zboru. Take plačane ovacije, kakeršno si je on v četrtek naročil, morejo pa biti samo Fränzl- Vestenecku na čast.

Iz Ljubnega 15. julija. [Izv. dop.] V ponedeljek popoldne je bila pod Planinami huda ura — nastala je silna nevihta. Toča je pri nas v dolini redka prikazen, ker gore in planine se nam dobri ščiti; a tem krutejše raz- saja v Planinah, kjer je v ponedeljek mnogim kmetom najboljšo nado letošnje žetve uničila. Toče je bilo kot snega po zimi. Ne zadosti, da je nevihta pokončala setev, odpeljala je voda, katera si je po vsajenih njivah, ker je zemljišče sila v bregu in na strmem, riže na- redila, mnogo zemlje. Ravenščak, Rigeljnik po- tem Atelšek, Kozel, Lojen, Rotka, Kogovnik, Drgovnik, Rožman, Brložnik in drugi so hudo zadeti. Toča je bila neokrogla, plošnata in ve- likosti krompirja do polževe luščine. Ubogi so kmetje, za objokat je. In naša Ljubnica še denes nij čista.

Iz Črnomlja 10. julija. [Izv. dop.] Razmere na tukajšnji pošti so za naše občins- tvo jako slabe. Uže sama na sebi je komu- nikacija povse slaba, kakor tudi poštna zveza. Tako dobimo časopise in liste ljubljanske, ki bi bili denes oddani, še le — pojutranjem zju- traj. Slavno poštno vodstvo bi občinstva glas lahko uslišalo! Po smrti bivšega poštarja L. . . . poslala se je namreč prošnja do slavnega po- štnega vodstva v Trstu, da bi se opravičenim željam občinstva ustreglo in pri oddaji pošte posebno na priročen voz in boljša poštna zveza ozir jemalo. Ali poštno vodstvo žalibog nij dalo stvari okrajnemu glavarstvu ali županiji v po- ročilo, mar je vlogo novej poštarici vdovi L. . . . poslalo, katera je za se ugodno poro- čala ne za nas druge. In tako vstane vse pri starem; poštarica se smeje, občinstvo pa trpi. Hej! gospod R a t o l i s k a! ali bi ne hoteli tudi tukaj nekoliko bolj resno postopati? Sicer pa bi prosili v imenu občenega interesa in koristi, da se odločujoči krogi kakor c. kr. okrajno gla- varstvo, kupčijska zbornica za to stvar po- tegneta in pripomoreta, da bi zvečer od 7—8 ure časopise in liste dobivali in zjutraj pred odhodom do 9. ure oddali. Stvar posebno tu- kajšnji trgovci bitko čutijo.

Iz Ptujja, 1. julija. [Izv. dop.] O priliki šolske pregledbe pri sv. Barbari v Halozah po- luknol je g. Renner tudi v šolsko knjižnico in trčil na knjigo spisano našim hrabrim borite- ljem za slovenska prava dr. Vošnjakom: „Slovenci! kaj čemo“. Zbrisal je iz

imenika naslov, a knjigo odnesel, ter nikoli več nij vrnil. Tako delo, sezajoče v tuji imetek, kako se imenuje v navadnem žitku? Posebno prihajajoče iz strastne mržnje g. Ran- nerja samega, kidajočega v skledo, iz katere zajemlje! Naša ustava pravi na papiru: „last- nina je nedotakljiva“, a Anglež veli: „lastnina je sveta“. Podpisani prvemestnik krajnega šol- skega svetovalstva pozivlje Vas g. Renner, da lastnino šolske knjižnice mahoma vrnete, inaiči bi bil primoran pravnim pōtem na to Vas siliti. Joj okolici, kjer se ne dela razločka mej mojim in tvojim. Je-li Vam se dozdevala knjiga, katero bi slobodno rabili za čitanko, pogibeljna, naročili bi lahko dotičniku odstra- niti jo, ne pa vzeti in unesti, kar je kri- vica in nasilje. Potle pa učencem vbijajo glavo npravno načelo: ne kradi!

Tudi ste Vi g. Renner grajali učitelja zato, ka je imel na šolskeji mizi Lapajnejevo sloven- sko geometrijo. Od tod je jasno, kake dične kane imate z nami Slovenci, deveta briga vam je za to, da se mladežen razbistri in namodri, ter za pametno parabno življenje usposobi, prva in skoro jedina skrb vam je Slovence pošvabiti.

Božidar Raić,
prvemestnik kr. š. svetovalstva.

Iz Gradca 10. julija. [Izv. dopis.] Dne 3. julija t. l. priredilo je bilo literarno-zabavno društvo „Triglav“ slavnost tisočletnice slo- vanskega obrednega jezika. Mnogo pred začetkom bila je dvorana „zum grünen Anger“ prenapolnena; počastili so društvo sè svojim pohodom vsi slovenski poslanci, došla sta bratska društva „Srbadija“ in „Hr- vatska“ v polnem številu. Slavnost pričela se je s pozdravom gosp. predsednika Požarja, kateri je v navdušenem sè živio-klici preterga- nim govorom pozdravil navzočne gosp. poslance, katere je zagotavljal kot predboritelje sloven- skih pravic neomejene hvaležnosti od strani slovenskih visokošolcev. (Vladni komisar se ve nij mogel, da ne bi bil gospoda govornika pre- trgal, kateri se pa nij strašil, ter mu je na kratko v nemškem jeziku povedal, da nij go- voril političnega govora. Žalibog, da dobiva društvo „Triglav“ vladne zastopnike, kateri slovenskega jezika nijso čisto nič zmožni.) — V slavnostnem govoru je g. Dečko lepo in do- stojno čislal pomenbo slovanskih apostoljev, njegov govor bil je z živahnimi dobro-klici sprejet. Kar se pa pevskih točk tiče, trditi se sme, da se more malokatero društvo s takimi pevskimi močmi ponášati, kakoršne ima dru- štvo „Triglav“.

Pod vodstvom gosp. Juvanca, kateri za- stavlja vse, kar je v njegovej moči, za izborna petje, vršile so se vse točke vsporeda tako eksaktno, tako precizno, da so se posebno go- spodje gostje zavzeli nad takim izvrstnim pe- tjem; najbolje izmej vseh točk pa je dopala pesen „Popotnik“, kajti tenor g. pl. Wurzbacha iznenadil je vse poslušalce, strmelo je vse nad čistostjo in popolnostjo tacega glasu.

Kakor sem uže omenil, udeležili so se te slovesnosti vsi slovenski gospodje poslanci z gosp. Žnidaršičem in g. Kado; razen teh gosp. prof. dr. Krek, prof. Macun, slavni naš vojaški pisatelj gosp. Komelj, vitez Sočebčan in še mnogo družih odličnih go- spodov.

Izmej mnogih čestilnih telegramov, katere je društvo sprejelo, naj omenim posebno tele- gram Mozirčanov, kateri se glasi: Glej Gradec! slovenske plakate znaš trgati, ali Slovence ne moreš pregnati. Živel „Triglav“. Nij mi

treba dostavljati, da je ta telegram vzbudil ne- izmerno navdušenje.

Po končanem zabavnem delu pričel se je zabavni del, katerega je vodil g. Stanič. Vršilo se je mnogo napitnic na gosp. poslance od g. Staniča, na društvo „Triglav“ od g. poslanca dr. Šuca; napivalo se je tudi dr. Bleiweisu itd. Razšli smo se sè prepričanjem, da se je slav- nost vršila spodobno in dostojno v veličasten spomin tisočletnice Metodove.

Domače stvari.

— (Zrelostni izpit na ljubljanskej gimnaziji) je minoli teden delalo 21 javnih dijakov in 1 privatista. Od teh izpraševancev jih je prejelo odliko 6, a prvi red 11. Na dva meseca sta padla 2, na pol leta 1 in na vse leto 2.

— (Ustrelil) se je tukaj v nedeljo zjutraj ob 6. uri v svojem stanovanji laitenant 12. artilerijskega polka Franc Neugebauer. Samomorilec, kateri je imel še le 27 let, je v zadnji vojski v Bosni dobil srebrno svetinjo za hrabrost. Govori se, da je povod njega smrti precej navaden, namreč — dolgovi.

— (Miroslav Hubmajer), našim čita- teljem znan uže iz bosensko-hercegovačkega vstanka, je minoli teden iz Ljubljane odpoto- val v Bolgarijo. Oč tam namerava iti v Mace- donijo, kjer se baje pripravlja nov vstanek.

— (Kočevskeje gimnaziji) se tako slabo godi za učence, da se direktor celo z do- pisi v obadva nemška lista ljubljanska trudi, kako bi kaj učencev skup zbobnal. Mi pa do- lenjskim staršem nasvetujemo, naj dajo sine rajši v Novomesto nego v ponemčevalno Ko- čevje.

— (V Trebnjem) je bil spet za žu- pana izvoljen Emanuel Tomšič, za svetovalce pa: Eduard Schaffer, Franc Potokar, Josip Planinšek, Janez Šircelj in Franc Miklič.

— (Iz Trsta) se nam piše: Novi od- bor slavjanskéga podpornega društva v Trstu je: Ivan Dolinar, predsednik; Viktor Dolenc, podpredsednik; Ferko Grabrijan, tajnik; Ivan Pošun, blagajnik. Odborniki: Ivan Nabergoj, državni poslanec; Matija Polič, predsednik „Sl. čitalnice“; dr. Franjo Mondič; Martin Žurič, in- ženir; Franjo Žitko, trgovec; J. Šmid, nadzor- nik delavcev na železnici; Matevž Černivec; Josip Bezek; Ivan Hafner; Martin Staro; Ma- tevž Vončina. Namestniki: Ivan Padar; La- doslav Hain; Anton Skaber; Ivan Jerina; Ja- kob Klemenc; N. Kočjančič. Pregledovalci ra- čunov: Josip Sadu; Matija Katelan in Andrej Rihtig; za nadzornika društvenega premoženja: J. Bezek, M. Vončina; za knjigovodjo: J. Haf- ner; knjižničar J. Padar.

— (Vol ukraden.) Iz Logatca se nam 18. t. m. piše: Tukajšnjemu posestniku M. Še- merlu je bil v petek s pašnikov ukraden lep, kakih 5 let star in okolo 150 gl. vreden siv vol. Tatu se še nij prišlo na sled.

Razne vesti.

* (Solnce o polunoči.) Vsako leto potujejo ljudje iz vseh krajev dne 24. junija v Lapland na goro Avasakso, da vidijo solnce o polunoči. Letos je bil pa vseh trud zastonj, kajti nebo je bilo oblačno; vendar je pa na gori počakalo še nekaj potnikov druge polu- noči in ti so bili drugo noč odškodovani. Krasno solnce se je pokazalo in neki Anglež si je v spomin tega dogodka sè steklom na polnočnem solnci užgal luknjo v svoj klobuk.

* (Pogumna ženska.) Iz Madrida se poroča: Švedsko pisateljico Lundström, ki uže več časa potuje po Španjskem, napadli so v okolici Saragossa roparji, a ona se je po-

gumno branila, ranila več roparjev, tako, da so naposled vsi ubežali.

* (Z orožjem se nij igrati.) Na občinski višji šoli na Viedenu se je 15. t. m. pred sklepom šolskega leta igral četrtšolec J. Schrack z nabitim revolverjem, katerega je razkazival svojemu sošolcu; potem ga je razstrelil in pogodil svojega sošolca tako nesrečno v čeljust, da se ta nesvestno zgrudil na tla. Ranjenca so prenesli v bolnico.

* (Telesna kazen v Ameriki.) V New-Castle sta bila 15. t. m. dva zločince javno kaznovana. Sewel Starkley, glasovit tat in Lewis Tobias, ropar, dobila sta vsak po 40 udarcev z „devetrepato mačko“. Oba sta kazen krepko prestala. Ob enem pa je bil kaznovan še jeden drug tat, John Henry, kateremu je bilo prisojenih samo 20 udarcev. Tulil in zvijal se je od bolečine; mej družimi, ki so bili kaznovani na tak način, je bil tudi jeden Nemeec.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 17. julija: 30, 35, 36, 7, 21.
V Gradci 17. julija: 16, 64, 66, 69, 52.

Franjo Thomann,

pozlatar,

v Ljubljani, sv. Petra cesta h. št. 17, priporoča se preč. duhovenstvu in župnim predstojnikom za izdelovanje pozlatarskih del, prenovljenje altarjev, tabernaklov, prižnic, križevpotov, različnih podob, križev in okvirov.

Tudi iz novega se vsa ta dela izgotavljajo v vsakem slogu prav okusno za dolgotrajnost in po nizki ceni.

Vsa naročila se brzo, lepo in po nizki ceni izvršujejo. (312-4)

Žalostnim srcem javljamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tožno vest o smrti preljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

JOŽEFA LAHA,

c. kr. okrajnega sodnika,

katerega je vsegamogočni Bog denes ob 3. uri popoldne, previdenega se sv. zakramenti za umirajočega, po kratki bolezni v 60. letu življenja, v boljšo bodočnost izvolil poklicati.

Pogreb je dne 19. t. m. ob pol 5. uri popoldne.

Maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji farnej cerkvi.

V Radovljici, dne 17. julija 1880.

Ana Lah, roj. Hartel,
soproga.

Rihard Lah, Evgenij Lah,
dr. jur., cand. phil.,
(336) sinova.

Ed. Fumagalli.

Denes

izredna predstava

s spremembami programom.

Prvikrat

velika nagradna borba,

pri kateri se bode g. Janez Rott boril z atletom in borbežem R. Skalijem.

Nagrada je srebrna cilindur-ura.

V cirkusu uči tudi nadkonjar Emilio Jahat.

Spoštovanjem

Ed. Fumagalli.

(339)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Dunajska borza 19. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	73	gld.	05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	75	"
Zlata renta	88	"	15	"
1860 drž. posojilo	133	"	—	"
Akcijske narodne banke	833	"	—	"
Kreditne akcije	280	"	60	"
London	117	"	50	"
Srebro	—	"	—	"

Napol.	9	32
C. kr. cekini	5	53
Državne marke	57	70

Opominjam

gospoda St. L. ta, bivšega odvetniškega koncipijenta v Celji, da poplača svoj dolg, sicer objavim njegovo celo ime.

Ivan Zupančič,
krčmar v Judenburgu.

(337-1)

Tulci.
18. julija:
Evropa: Lombardi iz Trsta.
Pri Slonu: Domschitz iz Dunaja.
Pri Slu: Stadler iz Trsta. — Seiler, Skulsky iz Dunaja.
Pri Mallé: Kosmick iz Kočevja.
Weinbrenner iz Dunaja. — Weiss iz Gradca. — Stross, Wieder iz Dunaja.
Fischer iz Prage.

„FONCIERE, pečtansko zavarovalno društvo“.

Podpisani glavni zastop javno naznanja, da je gospod

Josip Regali,

mestjan in posestnik v Ljubljani, na št. peterskem predmestju št. 21, kot opravitelj za Ljubljano in okolico imenovan in pooblaščen: sprejemati naročila v zavarovanje zoper škodo po ognji in za življenje itd.

Glavni zastop

„FONCIERE, pečtanske zavarovalne družbe“

za Kranjsko in spodnje Štajersko:

France Drenik.

(338-1)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade, ehko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljavi malo svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. kr. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(287-3)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.